

Høsten er kronen på værket

Af Jon Høgh

Gamle høstskikke (1:1):

Den glæde, man havde ved at være sammen om arbejdet, betød meget for høstkarle og -piger.

Det har altid været forbundet med højtide at få afgrøderne høstet og kørt hjem under eget ladetag. Højtiden, og ikke mindst markeringen af den, bunder først og fremmest i erkendelsen af, at hvor meget jorden har givet, så er dens gaver lige præcis grundlaget for, at tilværelsen kan opretholdes.

Men enhver bonde, karl, pige, aftægtsmand og dreng, der år efter år sled sig mere og mere skævryggede for at sørge for, at livet kunne gå videre; blev, når det sidste læs var kørt hjem, ganske højtidelige ved tanken om, at nu var det slut for denne gang. Mange, mange timer, så mange, at de taltes i lange arbejdsdage, havde de brugt på det, der nu lå godt forvaret derinde. Men nu var det slut, det sidste læs var kronen på værket.

Naturligvis måltet dagene på landet ikke kun op i arbejde. Den glæde, man havde ved at være sammen, og de udfoldelsesmuligheder, der lå i det, betød meget for enhver høstkarl, der med leen mejede kornet, og høstpige, der fulgte bagefter og bandt kornet op i neg.

Fiismor og fiisfar

Der var f. eks. en leg, der har det ikke helt stuerene navn fiismor og fiisfar. De fleste steder legedes den på den sidste høstdag, andre steder midt i høsten og atter andre steder, når den største mark var færdighøstet.

Legen bestod i, at en af karlene - ham, som en af pigerne havde et særligt godt øje til, eller en tilfældig udvalgt - skulle høste lige så mange nøjagtigt lige lange strå, som der var høstpiger. Sædvanligvis kunne der af sådant et skår opbindes tre neg. Når kornet havde lagt sig for karlens le, stillede pigerne sig op ud for hvert sit skår, og på et givet signal begyndte de at binde negene med en sådan iver, at man kunne tro, at det gjaldt livet.

For ikke at slippe for let skulle alle pigerne tilmed binde tre bånd om det sidste neg. Der er uden tvivl blevet råbt og skreget, grinet og hujet under en sådan leg eller konkurrence. Det gjaldt selvfølgelig ikke om at blive sidst færdig, for den af pigerne, der blev det, udnævntes til fiismor, mens karlen blev fiisfar.

Men hvis en pige mente, at der, alt efter hvem karlen var, kunne være gevinst i at blive sidst færdig, ja, så er der vel ikke noget at sige til, at hun ikke arbejdede med samme iver, som hun ellers ville have gjort. For der fulgte mere med, legen var jo just lige begyndt.

Fiismor og fiisfar blev nu pyntede med halmkranse om hatten og med leknag og rivehoved, og under latter og skæmt og med de to i spidsen gik nu hele optøget af glade høstfolk hjem til gården, hvor de - i hvert fald i de egne, hvor legen legedes på den sidste høstdag - blev højtideligt modtaget af bonden og hans kone.

De bød dem alle sammen indenfor, hvor de blev trakteret med kaffe og brændevin. Selvfølgelig sad fiismor og fiisfar for bordenden, og de skulle pga. af deres udnævnelse - når der skåledes for dem og husbond og madmor og aftægtsfolk - have dobbelt så meget at drikke som de andre, så det kunne meget vel hænde, at de fik, så høsthatten passede på en dejlig sommeraften.

Efter hver skål sang man:

Denne skål den er vakker,
derfor vi punsen takker,
den drikker vi
med stor fornøjelse.

Til bevis så vil vi vende koppen om på den ravgal' ende.